

**ELEKTRONİK HABERLEŞME
SEKTÖRÜNDE DÜZENLEMELERE
YÖNELİK GELİŞMELER BÜLTENİ**

**Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme
Dairesi Başkanlığı**

**Ekim 2012
SAYI-58**

YÖNETİCİ ÖZETİ

Almanya, Belçika, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Portekiz, Yunanistan, Romanya, Macaristan ve Polonya ülkelerinin tecrübelerinden istifade edilmesi amacıyla söz konusu ülkelerin elektronik haberleşme sektörlerindeki düzenleyici gelişmelerden derlenen “Elektronik haberleşme Sektöründe Düzenlemelere Yönelik Gelişmeler Bülteni” her ay hazırlanmakta ve kamuoyuna duyurulmaktadır. Bu bültenin hazırlanmasında genel olarak; WE Telecom Big Five Update ve BMI Europe Telecommunication Insight raporları ile ilgili ülkelerin düzenleyicilerine ait internet sayfalarından faydalanılmaktadır. Bu kapsamda, Ekim 2012’de Elektronik haberleşme Sektöründe Düzenlemelere Yönelik Gelişmeler Bülteninde aşağıda yer alan gelişmelere yer verilmiştir.

İngiltere’de T-Mobile ile Orange ortak girişimi olan Everything Everywhere (EE), 2012 yılı üçüncü çeyrek verilerini açıklamış ve LTE hizmetlerinin hayata geçirilmesi ile fiber altyapının geliştirilmesi konusundaki planlarının ana hatlarını belirlemiştir. BMI’ya göre EE, LTE hizmetinde piyasaya ilk-giren avantajından yararlanacaktır. Ancak işletmecinin piyasaya çok sayıda ve fiyatı ucuz hizmet ile girmek yerine; yüksek değerli, sınırlı hizmetlerle girecek olması mevcut huzursuzluğu azaltacaktır. Bu durum İngiltere’de mobil pazardaki rekabetçi ortam ile birlikte değerlendirildiğinde akıllı bir stratejidir. Ayrıca, İngiliz Rekabet Otoritesi (OFT), Vodafone ve Telefónica’nın ilgili şebeke yatırımlarını eşit paya sahip bir ortaklıkla birleştirerek İngiltere’nin en büyük tek multi jenerasyon şebekesini oluşturmalarına onay vermiştir. Bu ortaklık gelirlerin daraldığı ya da veri tabanlı rekabetin arttığı durumlarda işletmecilerin maliyetlerini korumalarına yardımcı olacağı için işletmecilerin büyüme stratejileri ve karlılık oranları üzerinde pozitif etki yaratacaktır.

İspanya’da yeni düşük mobil sonlandırma ücretleri (mobile termination rates, MTRs) Orange, Telefonica Moviles, Vodafone ve Xfera için 16 Ekim 2012 tarihinden 28 Şubat 2013 tarihine kadar geçerli olacaktır.

İtalya'da üçüncü büyük işletmeci olan Wind, 4N hizmetlerine yönelik şebeke altyapı kurulumunu arttırmak için rakiplerine frekans ve antenleri birleştirme çağrısında bulunmuştur.

Almanya düzenleyici kurumu BNetzA, elektrik şebeke işletmecileri tarafından fiber optik kabloların kurulumu konusunda kısa yönetmelikler yayınlamış ve kiralık hatların (Pazar 6/2007) sonlandırma kısımları için toptan satış piyasasının ikinci tur analizini bitirmiştir. Ayrıca, BNetzA 7 Ağustos 2012'de VDSL-IP (Very High-bit-rate Digital Subscriber Line-Internet Protocol, çok yüksek bit oranına sahip Sayısal Abone Hattı-İnternet Protokolü) veri akışı için Deutsche Telekom'un değiştirilen toptan satış fiyat modelini kabul etmiştir. Almanya'da yakın zamanda uygulamaya konulan Telekomünikasyon Yasasındaki son değişiklik ile tüketiciyi korumaya yönelik bir çok yeni hüküm yürürlüğe girmiştir.

Fransız medya devi Vivendi Universal, borçlarını azaltmak ve mali büyümesini canlandırmak amacıyla, telekom birimi SFR ile ülkenin en büyük bağımsız genişbant kablo TV işletmecisi Numericable'nin birleştirilmesini düşünmektedir. Alternatif olarak, Vivendi'nin SFR'yi satabileceği ve SFR'nin eski ortağı Vodafone'nin SFR'nin muhtemel alıcısı olabileceği belirtilmektedir.

Macaristan yerleşik işletmecisi Maygar Telekom maliyetleri azaltmak amacıyla 500 çalışanını işten çıkaracağını duyurmuştur. İşletmeci 2013 yılı işgücü maliyetinin (kıdem tazminatı hariç) 2011 yılından %5,6 daha az olmasını beklediğini de açıklamıştır. Maygar Telekom'un maliyetleri azaltma kararının, zayıf makro ekonomik görüntü, düzenleyici önlemler ve rekabet kombinasyonuna sıkışmış iç pazarda zayıf bir görünüm yansıtacağına inanılmaktadır. Ayrıca, ülkenin önde gelen kablo işletmecisi UPC Hungary, özel bir mobil genişbant hizmetini başlatmıştır.

Hollanda Rekabet Kurumu NMA, KPN'in 4 adet FTTH hizmet sağlayıcısını (*Concepts ICT, XMS, Edutel ve Kickxl*) satın almasını onaylamıştır. Bu onayla birlikte KPN'in tüm genişbant pazarındaki payı %39'dan %41'e çıkmıştır. Diğer yandan KPN, CIF'in FTTH şebekesi üzerinden üçlü oyun hizmetleri sunan CAIW'nin satın alınması planından vazgeçtiğini açıklamıştır. Ayrıca, Hollanda genişbant pazarı kablo

işletmecileri (*UPC, Ziggo, Delta ve CAIW*) ile 3 büyük DSL işletmecisi (*KPN, Tele2 ve T-Mobile Online*) arasında yoğunlaşmış durumdadır.

Polonya'nın yerleşik işletmecisi olan Orange Polonya (daha önce bilinen adıyla Telekomunikacja Polska, TP) 2012 nc çeyreği için %5,5 dşle 3.473 milyar Polonya zlotu (1.111 milyar ABD doları) gelirinin olduğunu açıklamıştır. Gelirdeki bu düşün nedeni olarak sıkıntılı makroekonomik faktörler ve mobil piyasadan gelen yoğun fiyat rekabeti gösterilmektedir.

Romanya düzenleyici kurumu ANCOM, kamuya açık elektronik haberleşme hizmeti sunan işletmeciler için, sözleşmelerde yer alması zorunlu hükümlere yönelik rehber hazırlığını tamamlamıştır. Rehber, hizmet sağlayıcıların son kullanıcılar ile yapmış oldukları anlaşmalarda yer alması gerekli bilgilerin neler olduğu konusunda açıklamalar içermektedir. ANCOM, 900 ve 1800 MHz frekans bantlarının 4N teknolojileri için de kullanılabilmesine yönelik kamuoyu görüşlerini almak için taslak kararını yayımlamıştır. Söz konusu kararda, ilgili frekans bantlarını kullanmak için yetkilendirilmiş işletmecilerin, LTE veya WiMAX teknolojiler vasıtasıyla 4N telekomünikasyon hizmetlerini sunabilecekleri belirtilmektedir.

Avrupa Komisyonu, değişikliği tavsiye edilen ve son güncellemesi 2007 yılında yapılan piyasalarla ilgili olarak 16 Ekim 2012 tarihinde kamuoyu görüşlerini almıştır. Tavsiye, ulusal düzenleyici kurumun düzenli olarak gözden geçirmesi zorunlu olan ilgili piyasaları tanımlamaktadır. FICORA, değişikliği tavsiye edilen yedi piyasadan altısının Komisyonun mevcut tavsiyesi kapsamındaki öncül düzenlemelere tabi olması gerektiğini belirtmektedir.

Yunanistan'da üç mobil şebeke işletmecisi arasında 3N hizmetlerini başlatan ilk işletmeci olan Vodafone'nin Yunanistan'ın kendi 900 MHz spektrumu üzerinden 3N ses ve veri hizmetlerini vermeye başladığı BMI tarafından duyurulmuştur. Ayrıca, 3N abonelik ve akıllı telefon dönemseller satış rakamlarını rakipleri gibi Vodafone'nin de açıklamadığı, ancak kullanıcıların katma değerli hizmetlere giderek alişması nedeniyle ses dışındaki hizmet gelirlerinin genel mobil ciroya katkısının giderek büyüdüğü belirtilmektedir.

Belçika düzenleyici kurumu BIPT, internet sitesinde yayımladığı iki dokümanla mobil telefon ve internet abonelerinin aylık sabit fatura bedellerini aşmaları durumunda işletmeciler tarafından SMS yoluyla uyarılmasını zorunlu hale getiren bir düzenleme önermiştir. Ayrıca, şebeke işletmecisi KPN Grup Belçika, ülkedeki yeni açık erişim kanunlarını kullanarak sayısal TV pazarına girmeyi planlamaktadır. İşletmeci buna ek olarak sayısal TV ve genişbant erişimi kapsayan hizmetleri paket olarak sunmayı planlamaktadır. Öte yandan KPN ve Belgacom, Belgacom'un VDSL-2 şebekesine erişim hususunda beş yıllık bir anlaşmaya varmış bulunmaktadır.

İrlanda'da optik iletişim mimarisiyle tesis edilen ve devlete ait yeni nesil test merkezinde; veri merkezi hizmetleri, bulut bilişim (cloud computing), sanallaştırılmış sunucular (virtualization), akıllı şebekeler (smart grids), yeni nesil görüntü, yüksek hızlı ve yüksek bant genişliğine sahip talep odaklı hizmetlere yönelik olarak, yerli ve uluslararası firmalar tarafından yeni nesil ürünlerin ve hizmetlerin deneme ve geliştirme işlemleri yapılacağı test merkezi kurulacaktır.

SEQR isimli mobil ödeme platformunu geliştiren İsveç'li Seamless firması, İsveç'te faaliyet gösteren üçüncü büyük perakendeci Axfood ile mobil ödeme uygulaması konusunda anlaşmaya vardığını açıklamıştır.

Vodafone Portekiz 150 Mbit/sn hızında 4N hizmetinin lansmanını gerçekleştirmiş ve azami indirme hızı 150 Mbit/sn olan 4N hizmetini pazarda sunmaya başlamıştır. Marktest tarafından yapılan "*İnternet Baremi 2012*" araştırmasına göre Portekiz'de internet penetrasyonu, 16 yıl önceki seviyesine göre yaklaşık 10 kat artmıştır ve ANACOM, numara taşınabilirliği kapsamında 13 Eylül 2012'de yürürlüğe giren yeni düzenlemeye ilişkin olarak kamuoyunu aydınlatmaya devam etmektedir.

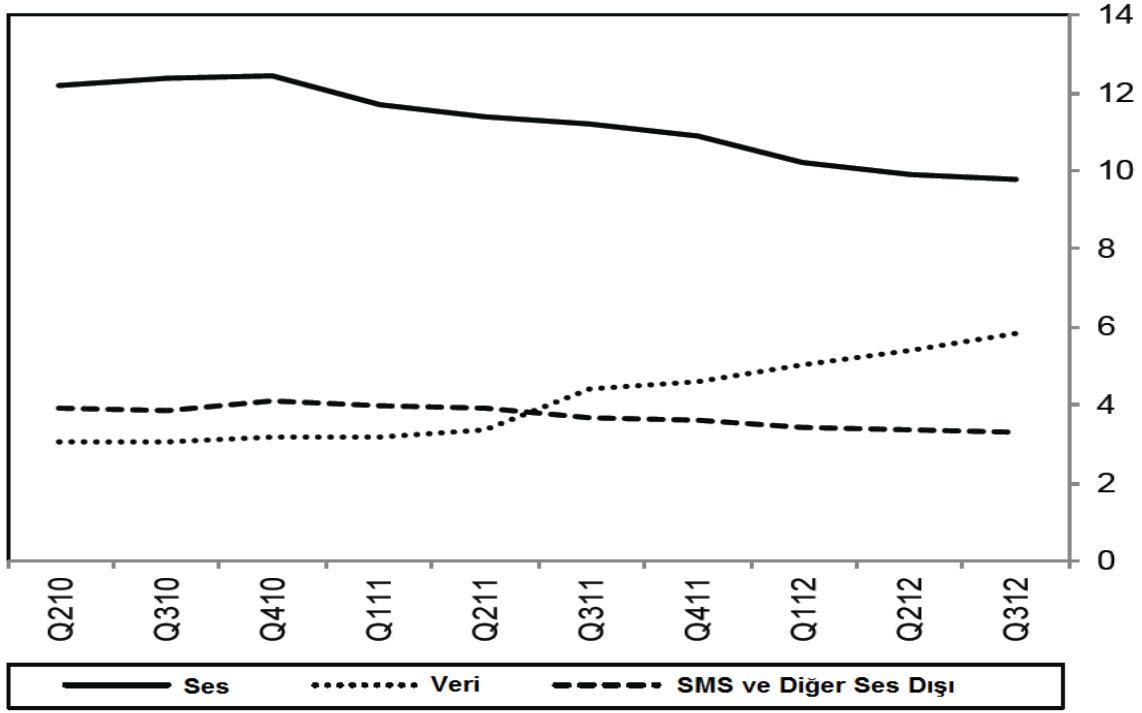

1. EE LTE Planlarıyla Zirveyi Hedefliyor

T-Mobile ile Orange ortak girişimi olan Everything Everywhere (EE), 2012 yılı üçüncü çeyrek verilerini açıklamış ve LTE hizmetlerinin hayata geçirilmesi ile fiber altyapısının geliştirilmesi konusundaki planlarının ana hatlarını belirlemiştir. İşletmecinin yatırım planları LTE hizmetlerini sunmaktan geri kalmama beklentisindeki diğer İngiliz mobil telefon işletmecilerine ciddi bir zorluk yaratmaktadır. BMI'ya göre EE, LTE hizmetinde piyasaya ilk-giren avantajından yararlanacaktır. Ancak işletmecinin piyasaya çok sayıda ve fiyatı ucuz hizmet ile girmek yerine yüksek değerli sınırlı hizmetlerle girecek olması mevcut huzursuzluğu azaltacaktır. Bu durum İngiltere'de mobil pazardaki rekabetçi ortam ile birlikte değerlendirildiğinde akıllı bir stratejidir.

EE'nin sonuçları; işletme gelirlerinde bir önceki yıla göre %1,5 oranında düşüş yaşanması nedeniyle karışık bir performans göstermektedir. Bu durum mobil ses hizmetlerinden gelen gelirin erimesine bağlıdır. BMI'nın EE'nin verilerinden hesapladığı sese yönelik ARPU değeri 2012 üçüncü çeyreğinde bir önceki yıla göre %12,5 düşüş göstermiştir. Ancak bu durum sese bağlı olmayan ARPU değerinin %12,8'e yükselerek 9,1 pounda çıkmasıyla telafi edilmiştir. Bu husus daha detaylı incelendiğinde kablosuz veri bağlantılabirliği ile ilgili ARPU'nun bir önceki yıla göre %32 artarak 5,9 pounda yükseldiği, sese bağlı olmayan bir diğer ARPU olan SMS ARPU'sunun ise %10,3 düştüğü görülmektedir. Sonuçlar veri gelirlerinin İngiliz işletmecilerin finansal performansı için gün geçtikçe daha da artan bir öneme sahip olduğunu bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Performansı Veri Belirliyor
EE'nin Aylık ARPU Detayları (Pound)

Kaynak: BMI

Veri hizmetlerinin finansal performansa etkisi göz önünde bulundurulduğunda, EE'nin 30 Ekim 2012'de ticari olarak hayata geçireceği LTE hizmetlerinde elde edeceği ilk-giren avantajı, büyük bir pazar payı elde etmek için önemli bir fırsat olarak kabul edilmektedir. EE bu hizmetleri daha önce yaptığı gibi T-mobile ve Orange markalarıyla değil Everything Everywhere markası adı altında sunacaktır. EE, LTE hizmetini sunan ilk işletmeci olurken rakipleri spektrumun boşaltılmasını bekleyeceklerdir. Bu nedenle söz konusu işletmeci LTE'nin tek sağlayıcısı olarak ilk altı ay boyunca HSPA 3N'den 10 kat daha hızlı hizmet sunacaktır. Ancak EE pazar payı elde etmek için LTE hizmetini saldırgan ve düşük fiyatlı bir politikayla sunma taraftarı değildir.

500 MB veri için 36 pound olan fiyat 1GB için 41 pounda çıkmakta ve bu durum işletmecinin pazar payı elde etmek için ilk-giren avantajından yararlanmak yerine pazarın yüksek değerli bölümünü hedeflediğini göstermektedir.

BMI'ya göre EE'nin pazarın bu bölümünü hedeflemesinden fayda göreceği çok sayıda faktör mevcuttur. Apple'ın iPhone 5'inin tanıtılması ve söz konusu cihazın LTE uyumlu ve daha da ötesi EE'nin 1800 MHZ'lik LTE şebekesiyle uyumlu olması 2012'nin dördüncü çeyreğinde yılbaşı öncesi dönem için EE'nin en değerli rekabetçi silahı olacaktır. Daha da ötesi aylık 5 pounda yurtdışını da kapsayacak şekilde sınırsız ses ve SMS paketine geçiş olanağı sunulması, bu stratejiyle uyumlu ve yüksek değerli bir başka stratejiye işaret etmektedir. EE'nin bu yüksek değerli aboneliklerden fayda sağlayacağı ancak piyasayı bozacak kadar yüksek bir fiyat belirlemeyeceği tahmin edilmektedir.

Halihazırda akıllı telefon penetrasyonu çok yüksektir ve kullanıcıların çoğu uzun vadeli (18-24 aylık) kontratlar ile bağlıdırlar. Bu husus düşük fiyatlı saldırgan stratejiler için çok yüksek bir potansiyel olmadığını göstermektedir. Örnek vermek gerekirse, EE'nin 2012 yılı üçüncü çeyrek sonuçlarına göre toplam mobil abone sayısının %51,1'ini oluşturan faturalı abonelerde akıllı telefon kullanım oranı %74 olup bu akıllı telefonlar için 24 aylık kontratların oranı %80'dir. BMI'ya göre bu istatistikler İngiltere'deki diğer işletmeciler olan Vodafone, Telefónica O2 ve 3 için de geçerlidir.

Bu nedenle yüksek getirili kullanıcıları tercih etmek saldırgan bir tutum sergilemeye göre daha çok kişinin dikkatini çekecektir ancak toplam potansiyel müşteri havuzu göreceli olarak daha küçük kalacak ve iPhone 5 ya da yurtdışını da kapsayacak şekilde sınırsız ses ve SMS paketi nedeniyle ilgi gösterebilecek kullanıcıların yarattığı toplam değeri düşürecektir.

2. Vodafone/Telefónica O2'nin Şebeke Paylaşım Planı'na Yeşil Işık

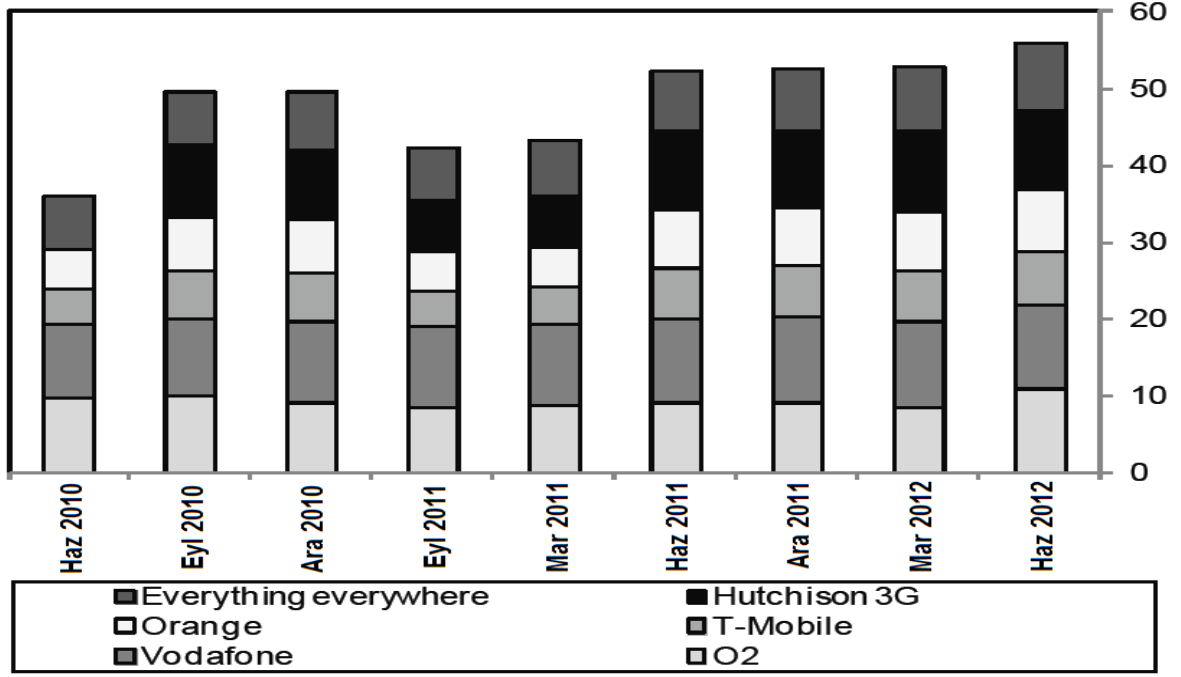
İngiliz Rekabet Otoritesi (OFT), Vodafone ve Telefónica'nın ilgili şebeke yatırımlarını eşit paya sahip bir ortaklıkla birleştirerek İngiltere'nin en büyük tek multi jenerasyon şebekesini oluşturmalarına onay vermiştir. Bu ortaklık gelirlerin daraldığı ya da veri tabanlı rekabetin arttığı durumlarda işletmecilerin maliyetlerini korumalarına yardımcı olacağı için işletmecilerin büyüme stratejileri ve karlılık oranları üzerinde pozitif etki yaratacaktır. Ortaklık konusunda rakip işletmecilerin en büyük kaygısı tüketicilerin seçme hakkını düşürme ihtimalidir.

Bahsi geçen ortaklık sözü geçen işletmeciler arasında yapılmış olan ve Cornerstone Telecommunications Infrastructure (CTI) adı verilen şebeke paylaşımı anlaşmasının genişletilmiş bir halidir. Buna göre her iki işletmecinin kuleleri, direkleri ve ağ anahtarları ortak olacak ancak her işletmeci hizmetlerini tüketicilere ayrı ayrı ve rekabetçi bir şekilde pazarlayacaktır. İşletmecilerin ayrı ayrı toptan erişimi sağlayıp sağlamayacağı ya da oluşturulan ortaklığın toptan erişimi tek bir firma gibi üstlenip üstlenmeyeceği konusu hâlihazırda belirsizdir. Ancak rekabet otoritesinin toptan erişim haklarını tek bir firma yoluyla kullanırmaya izin vermesi pek muhtemel görünmemektedir. nk böyle bir durum sanal mobil şebeke hizmeti sunucuları (MVNO), diğer taşıyıcılar ve hizmet sağlayıcılar üzerinde bir baskı oluşturacaktır.

BMI bu ortaklığın oluşturulmasına pozitif bakmaktadır, nk bu ortaklık her bir işletmeciye 18.500 direklik bir şebekeye erişim imknı sağlayarak ek herhangi bir ödeme yapmadan şebeke kapasitesini %40 arttıracaktır. şebeke tesislerinin yaklaşık %10'u, hâlihazırda diğer işletmecinin de aynı noktada tesisi olması nedeniyle, gereksiz hale gelecek bu da bu ekipmanların ilerleyen zamanda sökülmesi ya da başka işletmecilere satılmasıyla maliyetin daha da azaltılmasına yol açacaktır. Ortaklık aynı zamanda yatırım maliyetlerini de düşürerek yeni altyapının daha hızlı yaygınlaşmasına yardımcı olacaktır. İşletmeciler düzenleyici kurum izin verir vermez 4N LTE teknolojisini hayata geçirmek için sabırsızlanmaktadırlar. Ortaklık işletmecilere 2015 yılı sonunda %98 LTE kapsama alanı sunmaları için imkân sağlayacaktır.

Bir Avuç Dolusu Veri
İngiltere'de İşletmeci Bazında Aylık Ses Dışı ARPU

Kaynak: BMI / İşletmeciler

BMI genel olarak şebeke paylaşım anlaşmalarına sıcak bakmaktadır çünkü bu tür anlaşmalar işletmecilerin temel hizmetlerde düşen gelirlerini iyi yönetmesine yardımcı olurken, söz konusu işletmecilerin altyapılarını güncelleme ve geliştirmelerine de imkân sağlamaktadır. Bu tür girişimler İngiliz pazarı gibi doymuş pazarlarda sıcak karşılanmaktadır. Nitekim bu tür pazarlarda mevcut aboneleri korumak ve onlara daha iyi hizmet vermek yeni aboneler aramaya göre daha önemlidir.

Avrupalı işletmeciler bugün itibariyle mevcut makro ekonomik dönemi soğutmak, (tüketicilerin gereksiz olduğunu düşündükleri hizmetleri kullanmayı azalttıkları dönem sıcak makro ekonomik dönemdir) borç yönetimini verimli hale getirmek (bu durum da makro ekonomik dönemden etkilenmektedir), düzenleyici kurumca zorunlu tutulmuş kilit gelir kesintileri yapmak (arabağlantı ve sonladırma ücretleri) ve tüketicilerin geleneksel ses hizmetleri yerine VoIP ve SMS IP gibi veri tabanlı hizmetleri tercih etmesini azaltmaya çalışmakla uğraşmaktadırlar.

Bu baskılar Orange ve T-Mobile'ın İngiltere kanadının hâlihazırda Everything Everywhere (EE) ile şebeke paylaşım anlaşması yapmasına ve Hutchison

Whampoa'ya ait olan 3 UK adlı işletmecinin de EE ile bir üçüncü şebeke paylaşımı anlaşması yapmasına yol açmıştır. Bu anlaşmaların doğal bir sonucu olarak özellikle toptan satış seviyesinde mevcut beş işletmeci arasındaki sınırlar ve ayrımlar azalmaktadır.

İngiltere pazarındaki mevcut durum yakın bir gelecekte 4N ihalesinin yapılması ile daha da karmaşık bir durum alacaktır çünkü EE hâlihazırda mevcut spektrum üzerinden LTE hizmetini sunmaya hak kazanmış olup diğer oyuncular kendilerine spektrum tahsis edilmesini bekleyecektir ve bu durum da pazar liderleri arasında yeni anlaşmalara yol açacaktır. BMI'ya göre tüketiciler yakında piyasada sunulan hizmetler arasında bir ayrım yapamayacaklar ve bu durum da perakende hizmet pazarında huzursuzluğa yol açarak yeni bir düzenleyici müdahaleyi beraberinde getirecektir.

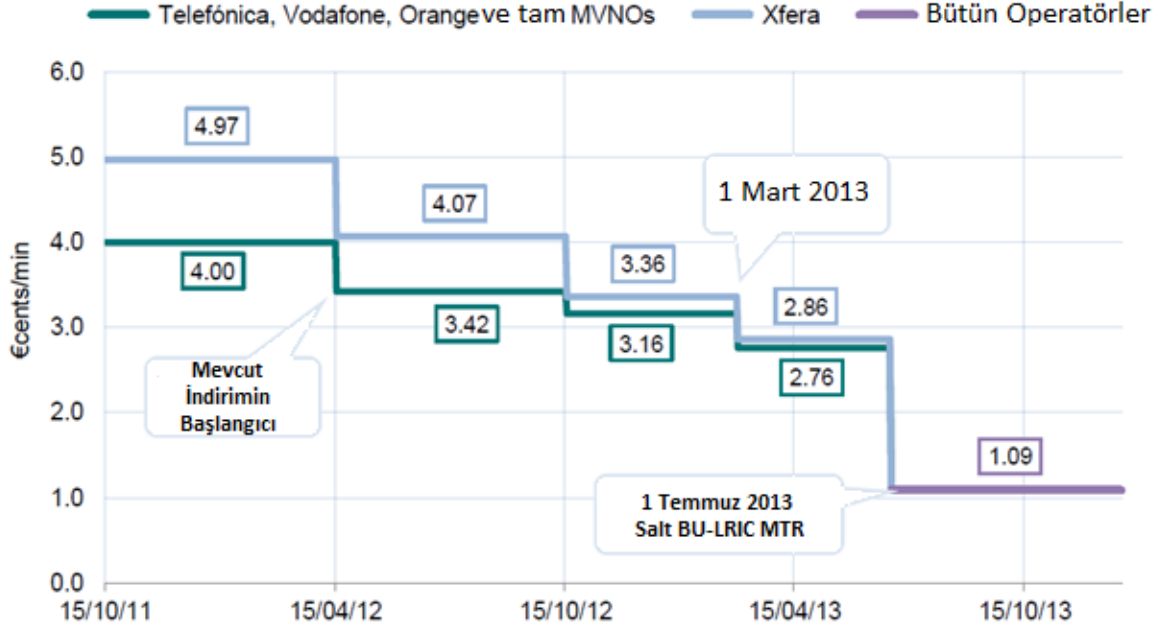

İSPANYA

1. 16 Ekim 2012 Tarihinden 28 Şubat 2013 Tarihine Kadar İspanya'da Yeni Mobil Sonlandırma Ücretleri

İspanya'da yeni düşük mobil sonlandırma ücretleri (mobile termination rates, MTRs) Orange, Telefonica Moviles, Vodafone ve Xfera için 16 Ekim 2012 tarihinden 28 Şubat 2013 tarihine kadar geçerli olacaktır. 16 Nisan 2012'den beri uygulanan ve uzun vadede aşamalı olarak devam edecek olan mevcut indirimin ikinci adımı olacaktır.

Nisan 2012'den Temmuz 2013'e MTR İndirim Süreci

Bu dönemde Orange, Telefonica Moviles ve Vodafone'nin mobil sonlandırma ücretleri 3.16 cent/dakika olmasının yanı sıra, Xfera'nın mobil sonlandırma ücreti 3.36 cent/dakika ile biraz yüksek kalmasına izin verilecektir. Aşırı artış ve indirim oranlarına izin verilmeyecek ve mobil sonlandırma ücretleri her bir saniye baz alınarak faturalandırılacaktır.

2. CMT Ancak Belirli Şartlar Altında Arayan Telefon Numarasının Gizlenmesine İzin Verecektir

CMT bir başvuruyu cevaplandırırken, operatörlerin, aranan tarafta gösterilen arayan telefon numarasını (calling line identification, CLI) engelleyebileceklerini ifade etmiştir. Ancak:

- Bir çağrı merkezi tarafından oluşturulan çağrı;
- Çağrı merkezine erişim sağlayan operatöre atanmış ücretsiz telefon numarası;
- Çağrı merkezi operatörün yardımcı hizmetlerini (yardım masası, müşteri hizmetleri, vb) sağlıyor;

- Aranan numara bir son kullanıcıyı tanımlıyorsa (yani acil servisleri ve özel numaralı hizmetleri aramalar hariç).

ise ücretsiz bir telefon numarası girilebilecektir.

CMT geçmişte son kullanıcılar için CLI ücretli iken, bu tür numara gizlenmesinin karşısında olmuştur. Bu durumda CMT, CLI gibi ücretsiz telefon numarasını kullanan kullanıcılar için avantajlar olduğunu tespit etmiş ve bu nedenle belirli şartlar altında numara gizlenmesine izin vermiştir.

1. Wind'in Altyapı Paylaşım Önerisi

İtalya'da üçüncü büyük işletmeci olan Wind, 4N hizmetlerine yönelik şebeke altyapı kurulumunu arttırmak için rakiplerine frekans ve antenleri birleştirme çağrısında bulunmuştur. İşletmeciler arasındaki böyle anlaşmalar, maliyet tasarrufunun zorunlu olduğu Avrupa'nın diğer yerlerinde tekrarlanmış ve yüksek seviyede kapsama isteği şebeke paylaşım anlaşmalarını kolaylaştırmıştır. Şebeke altyapı paylaşımı 4N hizmetlerinin maliyet verimliliğini arttırarak gelişimi hızlandırma potansiyeline sahiptir. Bu nedenle paylaşım, işletmecilerin hizmetleri tamamlamaya devam etmesi için daha düşük maliyetleri olanaklı kılmaktadır.

Eylül 2011'deki ihalede Wind, Vodafone ve İtalya Telekom 2,6 GHz spektrumunu daha küçük rakip 3 İtalia ile birlikte alırken; Wind, Vodafone ve İtalya Telekom 800 MHz spektrumunu da kazanmıştır. İtalya Telekom Aralık 2012'de 4N hizmetlerine başlayacağını ifade ederken, Vodafone ve Wind'in 4N hizmetlerine 2013 yılında başlayacağı ve 4N hizmetlerinin 2014'e kadar nüfusun %50'sini kapsayacağı ifade edilmiştir.

İşletmeciler hizmetlerini tamamlamaya devam edecekleri için maliyetleri azaltmak amacıyla şebeke paylaşımının artması rekabeti öldürmeyecektir. Bu nedenle düzenleyici bir engel beklenmemektedir. Ama rekabet stratejilerinin bir sonucu olarak, altyapı paylaşımında potansiyel zorluklar da görülmektedir. Örneğin, İngiltere’de benzer spektrumlarda O2 ve Vodafone arasındaki işbirliği artmıştır. İtalya’da ise Wind’in, 1800 MHz 4N spektrumu olduğundan; Vodafone, 3 İtalia ve İtalya Telekom rekabet avantajını korumak isteyebilecektir. Potansiyel anlaşmazlıklara rağmen İtalya’da altyapı paylaşımlarının gerçekleşmesi muhtemeldir.

ALMANYA

A. Genişbant Stratejileri

1. Elektrik Şebeke İşletmecileri Tarafından Kurulan Fiber Optik için Ana Esaslar

Almanya düzenleyici kurumu BNetzA, elektrik şebeke işletmecileri tarafından fiber optik kabloların kurulumu konusunda kısa yönetmelikler yayınlamıştır.

BNetzA elektrik, gaz, telekomünikasyon, posta ve demiryollarından sorumlu çok sektörlü bir düzenleyici kurumdur. ITU tarafından “Enerji Verimliliği İçin Telekom Standartları” konusunda düzenlenen yakın tarihli bir toplantıda, Avrupa Komisyonu enerji ve telekom düzenlemesi arasındaki sinerjinin bir örneği olarak Alman kurallarından alıntı yapmıştır.

Elektrik piyasaları için elektrik şebekelerinin maliyetleri hesaplanırken kurallar, öncelikle fiber optiğin kurulma maliyetlerinin hangi koşullar altında göz önüne alınabileceğini açıklayan muhasebe kurallarına dayalıdır. Ancak bir elektrik işletmecisi tarafından kurulan kanalların veya fiberin diğer telekom işletmecilerinin erişimine izin verilmesi için yükümlülük getirilmesi hususunda dolaylı anlatımlar da vardır.

BNetzA üç konuyu birbirinden ayırmaktadır:

a) Elektrik işletmecisi bir telekom işletmecisinin talebi üzerine fiber optiği kurmaktadır: Kablolar telekom işletmecisinin bilanço tablosunda aktifleştirilmektedir ve elektrik işletmecisi giderleri için bir ücret almaktadır. Kurallar her işletmecinin yaptığı masraflardan dolayı iki şirket arasında maliyetlerin nasıl paylaşılması gerektiğini açıklamaktadır. Eğer telekomünikasyon işletmecisi elektrik şebekesi için gerekli olandan daha farklı bir yola ihtiyaç duyarsa, tek başına ilave maliyetleri karşılamak zorundadır.

b) Elektrik işletmecisi kendisine ait fiber optik şebekesini kurmaktadır ve ilave kapasiteyi satmaktadır: Elektrik piyasasına ilişkin muhasebe kurallarının etkisi altında, eğer fiber, elektrik şebekesi için gerekli (örneğin akıllı şebekede sinyal iletimi için) ve kullanılmayan ekstra kapasiteyi satma olasılığı masrafları karşılamak için mümkün ise, maliyet olarak kabul edilebilmektedir. BNetzA dört koşulu tanımlamaktadır:

- Asfalt kazma işlemine telekomünikasyon şebekesi kurma niyeti değil, elektrik şebekesini genişletmek veya yenilemek için ihtiyaç duyulmuş olmalıdır.
- Elektrik işletmecisi mevcut telekomünikasyon altyapısının kullanılabilir olup olmadığını incelemelidir. Telekomünikasyon erişim ağını artırmak için yapılan maliyetler, sadece elektrik işletmecilerinin ihtiyaçlarını karşılamada daha iyi kaliteye neden olursa kabul edilebilecektir.
- Bir fiber şebekesinin maliyeti sadece elektrik işletmecisi ekstra kapasiteyi satmak için tüm olanakları kullanırsa kabul edilebilecektir. Özellikle, borular ya da kullanılmayan kılda (dark fiber) satış kapasitesi rekabete dayalı ihale temeline dayalı olmalıdır. Elektrik işletmecisi, telekom işletmecisinin elde ettiği kapasiteyi ayrımcı olmayan koşullar ve fiyatlara dayalı olarak diğer telekom işletmecilerinin açık erişimi için sunacağını garantiye almalıdır.
- Telekomünikasyon Kanunundaki bir hükme göre, işletmeler ve kamu kuruluşları NGA şebekelerine erişime izin vermelidir. BNetzA elektrik işletmecilerinin bu hüküm uyarınca erişime izin vermeleri gerektiğini

açıklamaktadır. Elektrik kullanıcıları peşin olarak genişbant şebekelerini finanse edebilirler, ama bu tür şebekelere sübvansiyon sağlanmamalıdır.

c) Elektrik işletmecisi kendi fiber optik şebekesini kurmaktadır ve şebekesini satmaktadır: BNetzA ayrıntılı olarak bu durumu analiz etmiş ama diğer iki durum için oluşturulan ilkelere atıfta bulunmuştur.

B. Sabit Toptan Satış

1. Kiralık Hatların Sonlandırma Kısımlarının İkinci Tur Analizi

BNetzA kiralık hatların (Pazar 6/2007) sonlandırma kısımları için toptan satış piyasasının ikinci tur analizini bitirmiştir. 9 Ağustos 2012 tarihli nihai kararda: 2 ile 155 Mbit/sn arasındaki bant genişliğinde olan alt pazarlardaki bütün yükümlülükleri iptal etmiştir. 2-10 ve 10-155 Mbit/sn için kalan iki alt-pazar (tekrar düzenlenecektir. BNetzA her iki alt piyasadaki benzer tedbirleri Deutsche Telekom'a uygulamıştır:

- 2-155 Mbit/sn sonlandırma kısımlarına erişim,
- Ayrımcı olmama
- Hizmetin etkin olarak sağlanması (LRIC) maliyetlerine dayalı beklenen fiyat kontrolü,
- Bir referans teklifin yayınlanması.

2. BNetzA VDSL-IP Veri Akışı İçin Değiştirilen İndirim Planını Kabul Etmiştir

BNetzA 7 Ağustos 2012'de VDSL-IP veri akışı için Deutsche Telekom'un değiştirilen toptan satış fiyat modelini kabul etmiştir. 2012 yılı Nisan ayında, BNetzA indirim planının eski bir sürümünün uygulamalarından Deutsche Telekomu korumak için bir ön karar yayınlamıştır. Ulusal düzenleyici kurum marj sıkıştırması ve rekabetin bozulması konusunda endişe duymuştur. Deutsche Telekom taslağı değiştirmiştir ve BNetzA bunu kabul eden bir karar taslağını Komisyona ve diğer düzenleyici kurumlara bildirmiştir.

Komisyon halen toptan genişbant erişim için piyasada uygulandığı şekilde ardıl fiyat kontrolünün yeterli olmayacağı yönündeki eleştirilerini tekrarlamıştır. Komisyona göre, düzenleyici kurumlar daima maliyet yönelimi ve planlanan fiyat kontrolünü

uygulamalıdır.

Komisyon indirim planının VDSL yatırımı ve yayılımı üzerinde beklenen olumlu etkiye gerçekten sahip olup olmadığını incelemek amacıyla bir izleme mekanizması uygulamak için BNetzA'yı da davet etmiştir. BNetzA bu prosedür kapsamında yeni tedbirleri uygulamayacağını ancak bir sonraki tur pazar analizinde gelişmeleri dikkate alacağını belirtmiştir.

C. Perakende Satış

1. Taşıyıcı Seçimi ile İlgili Yeni Kurallar ve Bekleyen Döngüler

Yakın zamanda uygulamaya konulan Telekomünikasyon Yasasındaki son değişikliklerle tüketiciyi korumaya yönelik birçok hüküm yürürlüğe girmiştir.

a) Her taşıyıcı seçimi talebinden önce fiyat duyurusu

1 Ağustos 2012 tarihinden itibaren, taşıyıcı seçimi hizmet sağlayıcıları her talepten önce dakika başına ücreti ilan etmelidirler. BNetzA kesinlikle bu yükümlülüğü zorlamış ve 1 Ağustos 2012 ile 11 Eylül 2012 tarihleri arasındaki dönemde bu hükme riayet etmeyen bir sağlayıcıya tüm aramaları faturalamayı yasaklamıştır.

Almanya'da taşıyıcı seçimi genellikle ön kayıt olmadan sunulmaktadır. Bir önek ve çağrı ile bir numarayı basit şekilde arayan bir arama daha sonra yerleşik işletmecinin faturasında faturalandırılmaktadır. Taşıyıcı seçimi sağlayıcıları ve kullanıcıları geçerli bir sözleşme ilişkisine sahip olmadıkları için, abonelerin değişen fiyatlar hakkında bilgilendirilmeleri gereken normal kurallar kötüye kullanımı önlemek için yeterli değildir.

b) Bekleyen döngüler için ücretlendirme genellikle yasaktır

Bekleyen döngüleri ücretlendirmeyi yasaklamak için geçici hükümler 1 Eylül 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Nihai kurallar 1 Haziran 2013 tarihinden itibaren geçerli olacaktır.

Uygulamada, yeni kurallar normal coğrafik veya cep telefonu numaraları (bekleyen döngülere burada hala izin verilmektedir) veya servis numaralarının yeni kategorileri için (Burada özel düzenlemeler kullanıcıların bekleme süresi için ücret ödemek zorunda olmamasını sağlamaktadır) birçok hizmetlerin yer değiştirmesini gerektirmektedir.

D. Telsiz Spektrumu

1. Telsiz Onaylarını Almak için Bürokratik Zorluklar

İşletmeciler giderek artan şekilde telsiz bağlantıları için uygulamaların büyük oranda birikiminden şikayet etmektedirler. Özellikle mobil şebeke işletmecileri yeni yayılmaya başlayan LTE baz istasyonlarını birbirine bağlamak için telsiz bağlantılarına gerek duymaktadırlar. Yasaya göre, BNetzA altı hafta içinde bu tür uygulamalar konusunda karar vermelidir ancak işletmecilere göre şu anda bu işlemler 22 haftaya kadar uzamaktadır.

Mayıs 2012'de işletmeciler zaten birikmiş olan ve karar verilemeyen 8.000 başvuru hakkında şikayette bulunmuşlardır. 4.700'ü Vodafone'ye ait olmak üzere, Eylül ayına kadar 10.000 başvuruya ulaşılmıştır.

BNetzA ilgili bölümün personelini arttırmaktadır ve başvuruları daha hızlı şekilde ele almak için bir elektronik arayüz üzerinde çalışmaktadır.

1. Vivendi Universal'in Telekom Birimi SFR ile Ülkenin En Büyük Bağımsız Genişbant Kablo TV İşletmecisi Numericable'in Birleştirilmesi Düşünüyor

Fransız medya devi Vivendi Universal, borçlarını azaltmak ve mali büyümesini canlandırmak amacıyla, telekom birimi SFR ile ülkenin en büyük bağımsız genişbant kablo TV işletmecisi Numericable'nin birleştirilmesini düşünmektedir. Alternatif olarak, Vivendi'nin SFR'yi satabileceği ve SFR'nin eski ortağı Vodafone'nin SFR'nin muhtemel alıcısı olabileceği belirtilmektedir.

SFR ve Numericable arasındaki bir birleşmenin, Vivendi'nin daha önce açıkladığı ve sayısal medyaya yatırımı öngören uzun dönemli yatırım planları göz önüne alındığında, akıllı bir strateji olacağı belirtilmektedir. SFR'nin mobil birimi 2012 yılı başından bu yana müşteri kaybetmekte ve bunun gelirlere olumsuz yansımaları görülmektedir. Bu kapsamda SFR; müşteri sayısında artış sağlayabilmek için fiyatlarını gözden geçirmiş, ürün paketlerini zenginleştirmiş ve birlikte çalıştığı mobil sanal şebeke işletmecilerinin sayısını arttırmıştır. Organik büyümenin yakınsamış hizmetler alanında yakalanabileceği düşünülmekte ve SFR, her ne kadar sabit genişbant hizmetler için çok güçlü talebe muhatap olduğunu belirtse de, ödemeli TV hizmetleri piyasasında dolaysız olarak var olabilmeyi gerçekleştirmek durumundadır. Bu bağlamda, bunu gerçekleştirmek için Numericable ile birleşmesinin makul olacağı ifade edilmektedir.

Kablo işletmecisi Numericable, Haziran 2012 itibariyle Vivendi'nin 1.581.000 avro gelir oluşturan birimine hizmet etmektedir ve bunların yaklaşık %60'ı üçlü oyun paketini (TV, telefon, genişbant) satın almışlardır. Giderek daha az sayıda müşteri sadece-TV paketini satın almakta ve bu durum Numericable'nin ARPU'sunun değer olarak arttığını göstermektedir. Numericable'nin SFR'nin mobil şebekesine doğrudan erişim elde etmesi ve sanal mobil şebeke hizmetlerini külfetli olmayan bir biçimde satın alması halinde ek değer elde edilecektir. BMI, Numericable'nin 2012 yılı ikinci çeyreği itibariyle 55.000 sanal mobil şebeke abonesi olduğunu tahmin etmektedir.

Numericable, fiber ve DOCSIS3.0 gibi sayısal transmisyon teknolojilerine büyük yatırımlar yaparak şebekesini iyileştirmiştir. Numericable'nin fiber şebekesi 2012 yılı ikinci çeyreği itibariyle 4.57 milyon eve ulaşmıştır ve yaklaşık 532.000 abone söz konusu fiber şebekeye bağlanmaktadır.

Aşağıdaki çizelgede SFR ve Numericable'nin temel göstergelerine yer verilmektedir.

SFR ve Numericable'nin Temel Performans Göstergeleri

	2011-4	2012-2	Değişim (%)
SFR Mobil Abone Sayısı	21.463.000	20.790.000	-3,1
SFR Karışık Mobil ARPU'su (avro)	32	30	-3,8
SFR Mobil Sanal Şebeke Abone Sayısı	2.431.000	-	-
SFR Sabit Genişbant Abone Sayısı	5.042.000	5.016.000	-0,5
Numericable Üçlü Oyun Abone Sayısı	938.000	943.000	0,5
Numericable Sadece TV Abone Sayısı	433.000	392.000	-9,5
Numericable Mobil Sanal Şebeke Abone Sayısı	47.000	55.000	17,0
Numericable Şebekenin Eriştiği Fiber Hane Sayısı	4.290.000	4.570.000	6,5

Kaynak: Vivendi, SFR, Numericable (BMI)

1. Macar Telekom'un Zayıf Görünümü

Macaristan yerleşik işletmecisi Maygar Telekom maliyetleri azaltmak amacıyla 500 çalışanını işten çıkaracağını duyurmuştur. İşletmeci 2013 yılı işgücü maliyetinin (kıdem tazminatı hariç) 2011 yılından %5,6 daha az olmasını beklediğini de açıklamıştır. Maygar Telekom'un maliyetleri azaltma kararının, zayıf makroekonomik

görüntü, düzenleyici önlemler ve rekabet kombinasyonuna sıkışmış iç pazarda zayıf bir görünüm yansıtacağına inanılmaktadır.

Maygar Telekom, Haziran 2012 itibariyle son üç aylık verilerindeki performans artışına rağmen iş gücünde indirime gideceğini açıklamıştır. Ama gelecek yıllarda performansını etkileyecek birçok faktör bulunmaktadır. Bundan dolayı Maygar Telekom, ileride daha verimli bir düzen sağlamasına yönelik bu uygulamayı gerekli görmüştür.

2. UPC Mobil Genişbandı Çeşitlendiriyor

Ülkenin önde gelen kablo işletmecisi UPC Hungary, özel bir mobil genişbant hizmeti başlatmıştır. İşletmeci, UPC mobil internet markası altında USB sürücü teklif ederek bir Sanal Mobil Şebeke Operatörü gibi hizmet vermektedir. Bu başlangıcın, potansiyel büyüme alanındaki kablo hizmetlerinin ötesinde hizmeti çeşitlendirecek olumlu bir hareket olacağına, ama daha önemlisi yerleşik işletmeci Maygar Telekom'un rekabet tehdidini sınırlandıracağına inanılmaktadır.

UPC mobil genişbant hizmetlerine Vodafone şebekesi üzerinden başlamaktadır ve 1,3 GB ya da 6 GB veri kapasitesinde 7,2 Mbit/sn'ye kadar indirme hızı sunmaktadır. UPC'in, aynı zamanda kullanıcılara sunmakta istekli olduğu ürün için 21,1 Mbit/sn indirme hızına sahip Vodafone HSPA+ altyapısını kullanmayı ümit ettiği belirtilmektedir. Yüksek hız hedefine ilave olarak, UPC mobil internet iş kullanıcıları da 4 GB ve 8 GB kotalı internet hizmetini satın alabilecektir.

Ekonomik zorlukları olmasına rağmen, UPC'in mobil genişbant internet hizmetine yönelik bu hamlesi, pazarda büyümeye devam ettiği şeklinde algılanmaktadır. BMI'nın Avrupa Komisyonu ve OECD verilerinden elde ettiği tahminler ile otoritenin verileri Haziran 2012 sonuna kadar 12 aylık süreçte, özel mobil genişbant abonelerinin 36.000 artarak 574.000 olduğunu göstermektedir. Bu durum, güçlü bir büyümeyi işaret eden %5,8'lik bir penetrasyona eşittir. Kapsama ve kapasite iyileştirilmesine yönelik işletmecilerin yatırımlarının sürmesi beklenmektedir. Mayıs 2012 sonunda, Vodafone'nin 3N hizmetinde %90,1'lik ve HSPA hizmetinde %54'lük coğrafi kapsamaya sahip olacağı ve önümüzdeki yıllarda bu oranın artmaya devam edeceği belirtilmektedir.

1. KPN Hollanda Fiber Pazarını NMA Sınırlamalarına Kadar Tekelleştiriyor

Hollanda Rekabet Kurumu NMA, KPN'in 4 adet FTTH hizmet sağlayıcısını (*Concepts ICT, XMS, Edutel ve Kickxl*) satın almasını onaylamıştır. Bu onayla birlikte KPN'in tüm genişbant pazarında payı %39'dan %41'e çıkmıştır. Bu da 2015 için konulan “%45'lik pazar payına tekrar ulaşma” hedefine katkı sağlamaktadır.

Diğer yandan KPN, CIF'in FTTH şebekesi üzerinden üçlü oyun hizmetleri sunan CAIW'nin satın alınması planından vazgeçtiğini açıklamıştır. KPN'in satın almadan vazgeçmesinin en önemli nedeninin, bölgesel bazda genişbant, TV ve sabit telefon pazarlarında etkin piyasa gücüne ilişkin olarak NMA'in satın almaya yönelik itirazları olduğu belirtilmektedir.

NMA'in onaya ilişkin açıklamasında, bu satın almanın rekabeti engellemediği zira pazarda yeterli sayıda fiber hizmet sağlayıcısı bulunduğu (*Vodafone ve Tele2 gibi*), ayrıca kablo ve xDSL işletmecilerinden kaynaklı rekabet baskısının devam ettiği ifade edilmiştir.

Hollanda genişbant pazarı kablo işletmecileri (*UPC, Ziggo, Delta ve CAIW*) ile 3 büyük DSL işletmecisi (*KPN, Tele2 ve T-Mobile Online*) arasında yoğunlaşmış durumdadır. KPN, XS4ALL ve Telfort gibi markalarıyla xDSL pazarının yaklaşık %75'ine sahiptir.

KPN'in FTTH/B genişbant pazarındaki payı ise, son satın alma ile edinilen 120.000 civarındaki aboneyle birlikte yaklaşık %70 seviyesine yükselmiş durumdadır.

1. Fiyat Savaşı Orange Polonya'nın Gelirlerini Etkiliyor¹

Polonya'nın yerleşik işletmecisi olan Orange Polonya (daha önce bilinen adıyla elekomunikacja Polska, TP) 2012 üçüncü çeyreği için %5.5 düşüşle 3.473 milyar Polonya zlotu (1.111 milyar ABD doları) gelir açıklamıştır. Gelirdeki bu düşüşün nedeni sıkıntılı makroekonomik faktörler ve mobil piyasadan gelen yoğun fiyat rekabetidir. Faiz, vergi, değer düşüşü ve amortisman harici kazançlar olarak adlandırılan EBITDA 1.323 milyar Polonya zlotu olarak hesaplanmış olup bu değer %38,1 ile bir önceki yıla nazaran %5.7 düşmüştür. Mevcut çeyrek için net gelir 307 milyon Polonya zlotu'dur. Bir önceki yıl 377 milyon Polonya zlotu net gelir elde edildiği değerlendirildiğinde, net gelirdeki düşüş %18,6 olarak hesaplanmaktadır.

Orange'a göre 2012 yılı ikinci çeyreğinde sınırsız ses ve SMS paketlerinin sunulması mobil ARPU'nun düşmesine yol açarak bir fiyat savaşı başlatmış, bu savaşın negatif etkisi tüm telekomünikasyon pazarı üzerinde hissedilmiştir. Ortalama ARPU her bir çeyrekte düşmeye devam etmekte olup, bir önceki çeyrekte bu yana faturalı ARPU 3,1 Polonya zlotu ön ödemeli ARPU ise 0,9 Polonya zlotu düşmüştür. 2012 yılı ikinci çeyreğinde mobil abone sayısı ise 14.758 milyondan 14.757 milyona gerilemiştir.

Sabit telefon abonelikleri her çeyrekte ortalama %2,5 düşerek 2012 üçüncü çeyreğinde 5.195 milyona gerilerken genişbant abonelikler de bir önceki çeyreğe göre %0,3 düşerek 2.338 milyona gerilemiştir. Üçlü paketlerde ise güçlü bir gelişme görülmeye devam etmekte olup %26,5 artma ile 191.000 aboneye ulaşılmıştır.

---

¹ BMI bülteninde Ekim ayı içerisinde Polonya ile ilgili herhangi bir gelişmeye yer verilmediği için konu TelecomNews - CommsUpdate sitesinden derlenmiştir.

<http://www.telegeography.com/products/commsupdate/articles/2012/10/18/price-war-impacts-orange-poland-revenues/>

1. Hizmet Sağlayıcıların Son Kullanıcı ile Yaptıkları Sözleşmeler

Romanya düzenleyici kurumu ANCOM, kamuya açık elektronik haberleşme hizmeti sunan işletmeciler için, sözleşmelerde yer alması zorunlu hükümlere yönelik rehber hazırlığını tamamlamıştır.

Rehber, hizmet sağlayıcıların son kullanıcılar ile yapmış oldukları anlaşmalarda yer alması gerekli bilgilerin neler olduğu konusunda açıklamalar içermektedir. ANCOM, sözleşme maddelerinin hizmet sağlayıcılar tarafından yanlış yorumlanabileceği deneyiminden hareketle, son kullanıcıların korunabilmesi için söz konusu çalışmada bulunmuştur.

Sözleşme maddelerinde hizmet sağlayıcılara getirilen yükümlülükler arasında; hizmet tarifesi, sözleşme süresi, sözleşme yenileme, hizmet durdurma, hizmet kalitesi kriterlerine ilişkin unsurlar bulunmaktadır.

Yeni mevzuata göre, Romanya'da gerçek kişilerle yapılan sözleşmelerde, sözleşmenin ilk geçerlilik süresi 24 aydan uzun olamamaktadır. Bununla birlikte hizmet sağlayıcılar, gerçek kişi niteliğindeki son kullanıcılara, en fazla 12 ay süre ile hizmet sunumunu sağlayacak anlaşmalar yapabilmektedir.

2. Spektrum

Romanya düzenleyici kurumu ANCOM, 900 ve 1800 MHz frekans bantlarının 4N teknolojileri için de kullanılabilmesine yönelik kamuoyu görüşlerini almak için taslak kararını yayımlamıştır. Söz konusu kararda, ilgili frekans bantlarını kullanmak için yetkilendirilmiş işletmecilerin, LTE veya WiMAX teknolojiler vasıtasıyla 4N telekomünikasyon hizmetlerini sunabilecekleri belirtilmektedir.

Mevcut durumda, Romanya'da söz konusu frekans bantlarının kullanım hakkı 3 işletmeciye (Orange Romania, Vodafone Romania, Cosmote Romania) aittir. Taslak kararın onaylanması durumunda, mevcut frekans bantlarını ikinci nesil ve 2010 yılı itibarıyla de 3N hizmetler için kullanan 3 işletmeci, bunları 4N hizmetler için de kullanabilecektir.

FİNLANDİYA

1. Avrupa Komisyonu Revizyonu Tavsiye Edilen Piyasalarla İlgili Olarak Kamuoyu Görüşü Sürecini Başlattı

Avrupa Komisyonu, değişikliği tavsiye edilen ve son güncellemesi 2007 yılında yapılan piyasalarla ilgili olarak 16 Ekim 2012 tarihinde kamuoyu görüşlerini almıştır.

Tavsiye, piyasa gücü önemli ve ulusal düzenleyici kurumun düzenli olarak gözden geçirmesi zorunlu olan ilgili piyasaları tanımlamaktadır. İlgili piyasalar; Avrupa'nın rekabeti için kritik ve öncül düzenlemelerin kolay etkilendiği piyasalardır. Kamuoyu görüşlerine ilişkin dokümanlar 8 Ocak 2013'e kadar açık tutulacaktır. İlave bilgilere, aşağıda linkte yer alan Komisyonun internet sayfasından ulaşılabilmektedir.

http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/public-consultation_revisionrecommendation-relevant-markets-2007879ec

FICORA, değişikliği tavsiye edilen yedi piyasadaki altısının Komisyonun mevcut tavsiyesi kapsamındaki öncül düzenlemelere tabi olması gerektiğini belirtmektedir.

2. Tüketiciler İşletmecilerin Faturalama Sisteminin Şeffaflığından ve Doğruluğundan Memnun

2011 yılı ile karşılaştırıldığında telekom hizmetlerinin (mobil ve sabit telefon, mobil ve sabit genişbant) kalitesine ilişkin tüketici memnuniyetinde büyük bir değişiklik olmadığı görülmektedir. Abone memnuniyetinin en yüksek olduğu alanın faturalandırmanın şeffaflığı ve doğruluğu alanında olduğu tespit edilmiştir. İşletmecilerin abone hizmetlerindeki uzmanlığı, tüketicilerin bakışına göre az da olsa iyileştirilmiştir. Bu bilgiler, FICORA'nın yaptığı telekomünikasyon hizmet kalitesi araştırmasına dayanmaktadır.

Tüketiciler işletmecilerine sadık kalmışlardır. Sabit hat abonelerinin yaklaşık %90'ı ile mobil telefon ve sabit genişbant abonelerinin %50 si en az 5 yıldır aynı işletmeciyi kullanmaktadır. Mobil kullanıcılar, yakın zamanda genişbant kullanmaya da başlamışlardır. Bununla birlikte çok sık işletmeci değiştirmeyen mobil genişbant abonelerinin %50'sinden fazlası en az iki yıllık abonelik sözleşmesi yapmışlardır.

3. Daha Uygun Fiyat Seviyesi İşletmeci Değiştirme Nedenidir

Mobil veya genişbant işletmecilerinin en çok değiştirilme sebeplerinden biri rakip işletmecinin sunduğu düşük ücretlerdir. Mobil telefon işletmecilerine göre abonelerin işletmecilerini değiştirmesinin en büyük nedeni rakip işletmecilerin sunduğu faydalardır. Aboneler aynı zamanda işletmecilerinin vaat ettiği düşük bağlantı hızı veya bağlantı kesintisinin tekrarı nedeniyle de işletmeci değiştirmektedir. Ayrıca işletmecilerin uzun vadeli abone ilişkilerinden dolayı aboneler işletmecileri tarafından ödüllendirileceklerini ummuşlar ve hayal kırıklıkları nedeniyle de değişiklik yapmaktadırlar.

4. FICORA Radyo Frekanslarının İhale Hazırlıklarına Devam Ediyor

FICORA, radyo frekansları ihalesinde uygulayacağı sürece ilişkin olarak Yönetmelik 64 ve bu yönetmeliğin açıklayıcı notu olan MPS64 hakkında kamuoyu görüşleri almaya başlamıştır. 800 MHz frekans aralığında verilen radyo lisanslarının teknik lisans şartlarını içeren doküman için de görüşlere ihtiyaç olacaktır. Görüşler için son tarih 14 Kasım 2012'dir.

1. Vodafone 900MHz Bandında 3N Hizmeti Vermeye Başladı

Ülkenin üç mobil şebeke işletmecisi arasında 3N hizmetlerini başlatan ilk işletmeci olan Vodafone Yunanistan'ın kendi 900MHz spektrumu üzerinden 3N ses ve veri hizmetlerini vermeye başladığı BMI tarafından duyurulmuştur. 3N hizmetleri için düşük frekansları kullanan işletmeci tarafından; yoğun nüfuslu bölgelerde daha iyi bina içi kapsama sağlanmasının yanında, yeni veya ek kuleler inşa etmek gerektiğinden 3N hizmetinin maliyet-etkin olmadığı, seyrek nüfuslu yerleşimlere de 3N hizmetlerini götürmenin mümkün olacağı ifade edilmektedir.

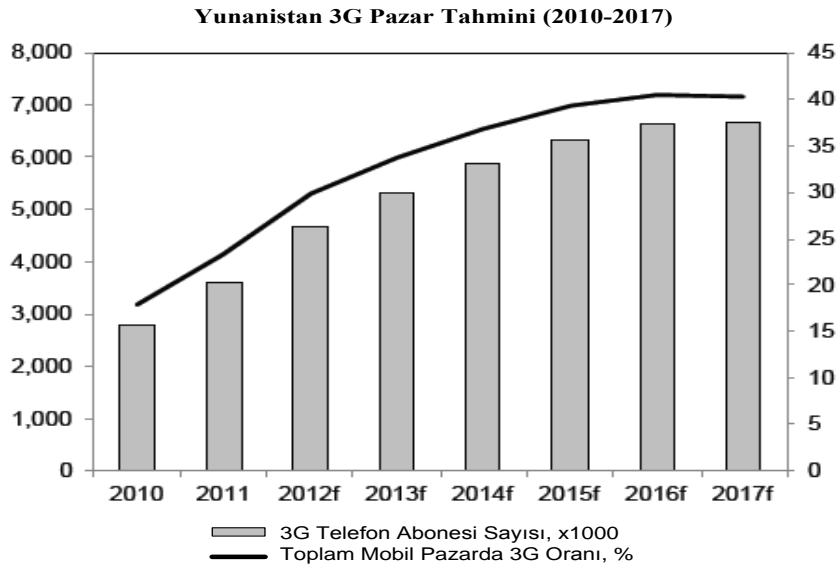
Vodafone 900MHz 3N hizmetinin başlangıçta Mora, Sterea Ellada ve Batı Yunanistan bölgelerinde odaklanacağı, ancak kısa sürede tüm ülkeyi kapsayacak şekilde genişletilmesinin beklendiği ve ülkenin zorlu ekonomik koşullarına rağmen Vodafone ile rakipleri Cosmote ve Wind Hellas arasında 3N hizmetleri sunumu için yaşanan rekabetin artan talebi körüklediği, işletmecinin 3N platformu için açıkça ülkenin en popüler turistik yörelerinin yanı sıra iş merkezlerinde 3N'ye geçmek isteyen kullanıcıları ve kurumsal müşterileri hedeflediği BMI tarafından ifade edilmektedir.

Ayrıca, 3N abonelik ve akıllı telefon dönemsel satış rakamlarını rakipleri gibi Vodafone'nin de açıklamadığı, ancak kullanıcıların katma değerli hizmetlere giderek alışması nedeniyle ses dışındaki hizmet gelirlerinin genel mobil ciroya katkısının giderek büyüdüğü belirtilmektedir.

BMI haberinde, geçtiğimiz günlerde Vodafone tarafından; 2N ve 3N lisans yenileme ile LTE teknolojisini kullanarak 4N hizmeti vereceği ilave spektrum için toplam 168.5 milyon avro ödendiği ve LTE ekipman kurulumuna başlanmış olmasına rağmen LTE uyumlu cihazlar ve aboneliklerin nispeten yüksek maliyeti nedeniyle LTE'nin Yunanistan'da kitlesel pazar olarak benimsenmesinin en az dört yıl alacağına inanıldığı, 900MHz LTE hizmetlerini desteklemek için 3N ağ yapılandırmanın Vodafone için orta vadede sağlam bir yatırım stratejisi olduğu vurgulanmaktadır.

Diğer taraftan, Yunanistan düzenleyici kurumu EETT tarafından açıklanan rapora göre; yıllık bazda %29.9 artan toplam 3N kullanıcı sayısının 2011 yılı sonunda 3.620 milyon olarak gerçekleştiği, işletmecilerin agresif fiyat indirimi ile akıllı telefon ve mobil bilgisayar kampanyaları yoluyla 2012 yılının ilk çeyreği için mobil genişbant hizmetlerini teşvik etmelerinden dolayı 3N pazarında belirgin bir artışın beklendiği belirtilmektedir. BMI tarafından ise, 3N kullanıcı sayısının; 2012 yılı sonuna kadar yıllık bazda yaklaşık %29 artışla 4.669 milyona ve 2017 yılına kadar mobil pazarda toplam %40.2 büyümeyle 6.674 milyona ulaşacağı tahmin edildiği ifade edilmektedir.

BMI tarafından; pazar lideri Cosmote'un yayınladığı rapora göre kısa mesaj dışındaki mobil veri gelirlerinin 2011 yılında %14 oranında arttığı, Vodafone'un da benzer büyüme göstermesinin beklendiği ve akıllı telefon satışları ile 3N bağlantı sayısının yükselmesine rağmen mobil pazardaki veri gelirlerinin her işletmeci için yaklaşık %1 oranında daralmış görüldüğü, ayrıca piyasadaki ücret rekabeti, mobil sonlandırma oranlarındaki düşüş ve ülkenin içinde bulunduğu ekonomik atmosfer düşünüldüğünde işletmeci gelirlerindeki bu daralmanın şaşırtıcı olmadığı vurgulanmaktadır.

Kaynak: BMI

1. BIPT Tüketicilerin Yüksek Faturaya Karşı Uyarılması İçin Düzenleme Hazırlığında¹

Belçika düzenleyici kurumu BIPT, internet sitesinde yayımladığı iki dokümanla mobil telefon ve internet abonelerinin aylık sabit fatura bedellerini aşmaları durumunda işletmeciler tarafından SMS yoluyla uyarılmasını zorunlu hale getiren bir düzenleme önermiştir. Öneriye göre aboneler aylık sabit fatura bedellerinin 0, 50, 75 veya 100 avro bedelini aştıkları zaman SMS ile uyarılacaklardır.

Yeni elektronik haberleşme yasası kapsamında tüketicilerin maliyetlerini kontrol edebilmelerini sağlamak üzere BIPT'den tavan fiyatların açıklanması istenmiştir. Aboneler bu tavanlardan birini ücretsiz olarak seçebilecektir. Buna ek olarak, uyarı için gönderilen SMS için de ücret talep edilmeyecektir. Aylık sabit fatura giderinin olmadığı tarife paketlerinde bahsi geçen tavanların hepsi aboneyi uyarmak için uygulanacaktır. Abonenin hiçbir tavan fiyatı seçmediği durumlarda BIPT 50 avroluk standart bir tavan belirlenmesini önermektedir. Öneri iki haftalık bir süre için kamuoyu görüşüne sunulmuştur.

2. KPN Group Belgium Sayısal TV Pazarına Girmeyi Planlıyor²

Şebeke işletmecisi KPN Group Belgium, ülkedeki yeni açık erişim kanunlarını kullanarak sayısal TV pazarına girmeyi planlamaktadır. İşletmeci buna ek olarak sayısal TV ve genişbant erişimi kapsayan hizmetleri paket olarak sunmayı planlamaktadır. Öte yandan KPN ve Belgacom, Belgacom'un VDSL-2 şebekesine erişim hususunda beş yıllık bir anlaşmaya varmış bulunmaktadır.

---

¹ Belgian Institute For Postal Services and Telecommunications (BIPT), Press Release, 04.10.2012.

² Business Monitor Western Europe Telecommunications Insight, sayı79, Aralık 2012, s16.

KPN hâlihazırda Belçika mobil telefon hizmetleri pazarında düşük fiyatlı Base markası ile faaliyet göstermektedir. Bu yeni strateji KPN Grup Belçika'nın ülkede gelişmiş genişbant hizmetleri sunmasını sağlayacaktır. Uzmanlar 2012 yılında Belçika'da 4,3 milyon genişbant aboneli bulunduğunu hesaplamakta ve bu rakamın %14'lük büyüme ile 2016 yılında 4,9 milyona çıkmasını beklemektedir.

1. Test Merkezi

Optik iletişim mimarisiyle tesis edilen ve devlete ait yeni nesil test merkezinde; veri merkezi hizmetleri, bulut bilişim (cloud computing), sanallaştırılmış sunucular (virtualization), akıllı şebekeler (smart grids), yeni nesil görüntü, yüksek hızlı ve yüksek bant genişliğine sahip talep odaklı hizmetlere yönelik olarak, yerli ve uluslararası firmalar tarafından yeni nesil ürünlerin ve hizmetlerin deneme ve geliştirme işlemleri yapılacaktır.

2. Yardım ve Destek Hatları

Eurobarometer araştırmasında, İrlandalıların yaklaşık %90'ının 116 kod numarası ile başlayan yardım ve destek hatlarından memnun olduğu ortaya çıkmaktadır. İrlanda'da çocuklar ve suç mağdurlarına yönelik söz konusu hatlar kullanılmaktadır.

1. İsveç'te Alışverişlerde Mobil Ödeme Uygulaması Yaygınlaşacak

SEQR isimli mobil ödeme platformunu geliştiren İsveç'li Seamless firması, İsveç'te faaliyet gösteren üçüncü büyük perakendeci Axfood ile mobil ödeme uygulaması

konusunda anlaşmaya vardığını açıklamıştır. Uygulama QR (Çabuk Tepki Kodu Quick Response Code) kullanarak çalışacaktır. Bu kod sadece bu işe özel QR kodu, barkod okuyucuları ve kameralı telefonlar tarafından okunabilen özgün bir matris barkodudur. Kodu çözülen bilgi; metin, URL veya diğer şekillerdeki veri olabilmektedir. Axfood İsveç'te bulunan Hemköp, Willys ve PrisXtra zincir marketleri ile toplam 360 noktadan satış yapmaktadır.

Axfood bu yöntem sayesinde hiçbir yatırım yapmadan kart firmalarının talep ettiği yüksek tarifelerden kurtulmayı hedeflemektedir. SEQR uygulaması ile müşteri alışverişten sonra kasada QR kodunu akıllı mobil cihazı ile taramakta ve bir şifre girerek ödemeyi satış terminalinde onaylamaktadır. Şu ana kadar devam eden testlerin hem kasiyerler hem de müşterilerden çok olumlu tepki aldığı belirtilmektedir. Sistem sunduğu güvenliğin yanı sıra, faturayı müşterinin mobil telefonuna indirmesine olanak tanımakta ve buna ek olarak diğer mobil telefonlara para transferi yapmayı mümkün kılmaktadır. Firma 2012 sonuna kadar kurulumun tamamlanacağını açıklamıştır.

1. Vodafone Portekiz 150 Mbit/sn Hızında 4N Hizmetinin Lansmanını Gerçekleştirdi

Vodafone Portekiz, azami indirme hızı 150 Mbit/sn olan 4N hizmetini pazarda sunmaya başlamıştır. Buna göre, “*Vodafone Connect Pen K5007*” isimli modem Vodafone tarafından 79,9 avro'ya müşterilere sunulmaktadır. Diğer yandan “*150 Mbit/sn'ye kadar*” tarifesinin aylık 49,9 avro olacağı belirtilmektedir.

2. Portekiz'de İnternet Penetrasyonu Yetişkinlerde %63'e Ulaştı

Marktest tarafından yapılan “*İnternet Baremi 2012*” araştırmasına göre Portekiz'de internet penetrasyonu, 16 yıl önceki seviyesine göre yaklaşık 10 kat artmıştır.

Araştırmaya göre 5,2 milyon internet aboneliği mevcuttur ve bu aboneler 15 yaş ve üstü nüfusun %62,8'ini oluşturmaktadır. Portekiz genişbant pazarına bakıldığında internet penetrasyonunun özellikle;

- Erkeklerde
- 18-24 yaş arasındaki genç nüfusta
- Başkent Lizbon çevresinde
- Daha yüksek bir sosyo-ekonomik sınıfta

daha yüksek olduğu görülmektedir.

3. ANACOM, Numara Taşınabilirliği Kapsamında 13 Eylül 2012'de Yürürlüğe Giren Yeni Düzenlemeye İlişkin Olarak Kamuoyunu Aydınlatmaya Devam Ediyor

ANACOM internet sitesinde numara taşınabilirliğine ilişkin açıklayıcı bilgiler 13 Eylül 2012'de yürürlüğe giren yeni düzenlemeye göre güncellenmiştir. (<http://www.anacom.pt/render.jsp?categoryId=325835>). Buna göre;

- Hangi numara gruplarının taşınabilir olduğu
- Ücretlendirme
- Numara taşıma talebinin reddedilebileceği durumlar
- Numara taşıma işleminin ne kadar zamanda gerçekleştirilebileceği

gibi çeşitli hususlarda tüketicilerin bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.